

Capítol I. 'Fatum'
Divendres
12 d'octubre de 1601
Palau Curtius, Praga

Sanuncien temps difícils. La conjunció de la Lluna i Saturn així ho prediu. L'oposició de Mart i Júpiter presagia mort i traïció.

Voldria desempallegar-me d'aquesta sensació de malastrugança, però la posició dels astres augura un escenari que s'adiu perfectament amb el meu estat d'ànim.

És fosca nit. El silenci i la fredor de la meva cambra se'm fan opressius. Voldria sortir corrent, encendre els canelobres, despertar tothom i tornar a sentir veus, música i rialles que em facin oblidar els meus temors. Però la casa dorm o, si més no, ho aparenta.

Aquest vespre, però, quan podia haver tingut tota aquesta companyia, l'he menyspreat. Durant el sopar no he volgut participar de la conversa que mantenien els patges i els cuiners sobre les excentricitats de l'emperador i

els seus suposats episodis de bogeria. Em molestaven les tafaneries i aquella manera de riure's d'una situació que encara no se sabia fins a quin punt ens afectaria a nosaltres, i sobretot al mestre Tycho. En aquells moments, el que jo volia era retirar-me a la meva cambra, però els plats se succeïen i semblava que no s'havien d'acabar mai. Era una gentilesa del mestre que a la cuina se servís el mateix que a la taula principal, on menjaven ell i la seva família, els seus assistents i els visitants. El menjar sempre era esplèndid i la cervesa, abundant, i jo, amb la meva gana voraç –«és que està creixent», era el comentari dels cuiners quan veien com escurava els plats–, normalment ho devorava tot. No ha estat així aquest vespre, però. Gairebé no he pogut empassar-me ni un mos. La meva estranya actitud ha cridat l'atenció del servei i m'he convertit en la diana de les seves tafaneries –quin honor, haver substituït l'emperador!–. He hagut de sentir comentaris burletes del tipus «la Nat és massa fina per a aquestes converses», o «potser és l'amor... ja va sent hora que es busqui marit, el mestre Tycho no la pot tenir tant de temps aquí a casa, sense fer res. Ja ha tingut prou caritat amb una desconeguda» i «que potser ens dirà el nom del seu home? Segur que amb els fums que ha agafat s'ha buscat, com a mínim, un noble!».

Les seves rialles no m'han permès sentir que s'obria la porta de la cuina, però sí la veu irritada d'en Longomontanus, que, havent abandonat la taula principal, cridava els

cambrers cap al menjador. Era poc freqüent que un dels astrònoms assistents del mestre Tycho s'apropés a la cuina. La seva entrada ha fet callar totes les veus. Després de cridar els cambrers, s'ha girat cap a mi, i amb un «vine, Nat» m'ha conduït fora de la cuina. Les burles del servei, que han tornat a començar tot just he tancat la porta, em ressonaven a les orelles quan en Longomontanus, girant-se cap a mi, m'ha dit amb gravetat:

–No els facis cas. Ja saps que ets com una filla, per al mestre Tycho; confia en tu i li ets necessària. No li fallis, ara. –I agafant-me suaument la barbata m'ha fet alçar la cara.– Demà me'n torno cap a Dinamarca –ha continuat–. Promet-me que seràs forta, Kara Nox.

Únicament he estat capaç d'assentir amb el cap abans que ell tornés a la taula del mestre Tycho.

Mentre pujava les escales cap a la meva cambra, una petita habitació a les golfes de la mansió, he tornat a sentir les rialles provinents de la cuina i, de sobte, he pensat que jo no tenia res a veure amb aquella gent i que, tot i haver crescut al seu costat, m'era estranya. La simpatia amb què em tractaven quan era una nena havia desaparegut en fer-me dona. Potser sense voler-ho havia construït una muralla entre ells i jo, i alhora que creixia la meva indiferència, ho feia la seva incomprensió i enveja.

Que poc que podien imaginar ells la raó del meu estrany comportament! No, no era pas l'amor, el que em treia la gana. Era la por.

Estirada damunt del llit, al qual m'he deixat caure tot just he entrat a la meva cambra, he recordat l'última vegada que en Longomontanus m'havia anomenat «Kara Nox», llatinitzant el meu nom, com era el seu costum. Va ser a la nostra enyorada Dinamarca, als jardins del castell del mestre Tycho, Uranienborg, el dia de la coronació del rei Cristià, l'agost de 1596. El mestre Tycho havia marxat a Copenhaguen, per assistir a la cerimònia. La seva amistat amb el difunt rei Frederic, pare de Cristià, el seu reconeixement com a millor astrònom de Dinamarca i la seva condició de noble, descendent de dues de les famílies més influents del regne, els Brahe i els Bille, li asseguraven un lloc d'honor a la llista de convidats.

Uranienborg es va vestir de gala per celebrar la coronació. Els escuts d'armes de la família, desplegats a les parets del castell, competien amb les flors dels pomers i els parterres de bruc enormes que, harmoniosament, creixien formant un quadrat al voltant del cercle que ocupava l'edifici principal. El dia era esplèndid. Els joves astrònoms assistents del mestre Tycho, la seva dona i els seus sis fills, els criats i tots els residents al castell érem als jardins gaudint del sol i de la brisa suau, que feia olor de mar. Jugàvem a jocs de pilota i arquet, menjàvem préssecs sucosos que ens deixaven els llavis amb una sensació de dolçor infinita, i rèiem, rèiem molt. Uranienborg, el castell dedicat a Urània, la musa de l'Astronomia, el paradís que havia fet construir el mestre Tycho, amb el beneplàcit del rei Frederic,

perquè es convertís en el principal centre d'observacions i estudis astronòmics d'Europa. Aquell era el meu món. Hi havia viscut tota la vida. Era sòlid com una roca que s'alçava al mig del mar i jo, amb la innocència dels meus deu anys, no podia imaginar que algun dia aquell món s'acabaria. En Longomontanus, el meu bon amic, era prop meu i feia bromes i reia amb mi com ho havia fet des que havia arribat al castell, quan jo era tan sols una nena i ell, un pobre i humil estudiant que despuntava en Astronomia i havia estat recomanat al mestre. Amb el temps, en Longomontanus s'ha convertit en el més fidel dels seus assistents. Segur que la seva marxa entristirà el mestre Tycho. Potser gairebé tant com a mi.

Només han passat quatre anys des del dia de la coronació, i quantes coses han canviat a les nostres vides! Que diferent que era el món que vam deixar a Dinamarca del que tenim aquí, al nostre exili daurat a Praga!

M'he assegut d'un bot al llit. No podia continuar recordant, aquests pensaments no portaven enlloc. El record de la vida passada únicament em faria sentir més intensament la desventura de la present, em reforçaria el temor que s'acomplissin els mals auguris i les tristes prediccions dels astres. Havia de sortir de la meva cambra, massa petita i fosca, i anar a un lloc càlid, on em sentís protegida dels records.

M'he dirigit cap a la sala que el mestre Tycho fa servir de biblioteca, esperant que hi hagués un foc viu a la

llar i amb la seguretat que hi trobaria un bon llibre entre els tres mil volums que ocupen les lleixes de les parets de la sala. En arribar a la biblioteca he observat, de cua d'ull, una figura vestida de negre que s'esmunyia per la porta de la sala principal, i a continuació he sentit un crit que venia de dins d'aquell saló. Parant l'orella, he distingit la veu irritada del mestre Tycho que tornava a repetir el crit:

–Kepler!

Semblava que en Johannes Kepler, el nou assistent del mestre, havia decidit que aquella nit tampoc acabaria de sopar amb la resta d'assistents. Hi encaixa tan poc, aquest matemàtic, en aquest palau! La senzillesa i l'austeritat dels seus costums no s'adiuen gaire amb l'estil exuberant i el gust pel luxe que presideix el dia a dia de casa el mestre. Més d'una vegada, l'assistant, desobeint les normes de cortesia, ha abandonat la taula abans d'acabar de sopar, possiblement aclaparat per les bromes, les conspiracions, i per l'excés de menjar i de beguda. Jo, de vegades, entenc el matemàtic. Em puc imaginar les seves il·lusions quan va deixar la seva professió de mestre a Àustria i va emprendre el llarg viatge cap a Bohèmia per treballar al costat del gran Tycho Brahe. Modest i pietós, me l'afiguro pensant que arribaria a un temple del saber, a un lloc on regnaria el silenci, propici per a l'observació i el raonament. El que s'ha trobat, en canvi, ha estat un ambient propi d'una cort reial.

Tan sols he tingut temps d'agafar un llibre i de seure en una de les butaques del costat de la llar. En Kepler ha entrat a la biblioteca, seguit pel mestre Tycho.

–Els meus convidats no es retiren de la taula fins que jo no he acabat! –La veu del mestre Tycho ha ressonat per tota l'estança.

–Jo no sóc el vostre convidat –ha estat l'aspra resposta d'en Kepler.

També era mala sort, que haguessin escollit la sala on jo em trobava per tenir una de les seves discussions. Sortosament, la meva butaca era fora de la seva vista, en una mena d'alcova formada per dues llibreries col·locades en raconada. Ells no es podien adonar de la meva presència, mentre que jo, només alçant una mica els ulls, els veia perfectament. Em va passar pel cap que potser hauria de fer-los notar que era allà, però per por que es molestessin he desistit. En Kepler, irritat, continuava parlant:

–Convidat a la vostra taula! De fet, amb el tractament que em doneu, el meu lloc hauria de ser a la cuina, amb els criats!

–El tracte que et dono? Reps la mateixa consideració que els meus assistents més fidels. Els teus privilegis i obligacions són equiparables als que té en Longomontanus, o en Tegnagel, que, a més del meu assistent, és el meu gendre!

Era evident la indignació del mestre Tycho, que caminava amunt i avall de la sala, mentre que en Kepler restava immòbil amb la mà recolzada a la taula. Parlaven en

llatí, la llengua que utilitzava sempre el mestre Tycho per a les coses importants; el danès, el relegava a les converses amb la família o a les ordres als criats. Quan ha passat prop de la gran llar de foc, al costat d'on jo em trobava, la resplendor de les flames li ha il·luminat la cara i li ha fet brillar el nas. M'ha semblat que el tenia una mica tort.

—Però jo no sóc simplement un assistent més! No vaig abandonar la meva feina a Àustria i vaig embarcar la meva família en un viatge infernal únicament per ajudar-vos en els vostres estudis. Jo no vull ser un altre dels joves astrònoms que teniu al voltant. Vull ser el vostre igual.

M'he quedat sense respiració davant aquesta mostra d'arrogància d'en Kepler. M'esperava un gran rebuf per part del mestre Tycho; de fet, era el mínim que anunciava la vermillor de la seva cara. Sorprenentment, ha respost en un to calmat:

—No pots ser el meu igual, Kepler. Jo, no només he passat més de la meitat dels meus cinquanta-quatre anys estudiant el cel, acumulant les observacions més precises que s'han tingut mai sobre la posició dels estels i els planetes; no només he estat amic i assessor del gran Frederic de Dinamarca. Sóc el matemàtic imperial de Rodolf, emperador del Sacre Imperi, i, a més, m'enorgulleixo d'anomenar amics els millors astrònoms i pensadors d'Europa. Sóc convidat a totes les corts. Reis i emperadors em demanen consell, em volen al seu costat. I tu, jove Kepler? Què et penses que és, el que t'igualava a mi?

—Ens iguala el desig de conèixer la veritat, d'anar més enllà del que ens han ensenyat i del que està escrit. Tant vós com jo volem comprendre les lleis de la Natura, volem entendre la ment de Déu. Tot el que hi ha al voltant nostre segueix unes normes bàsiques, i coneixent les que governen el moviment dels astres,estic segur que podrem arribar a desentrellar tots els secrets de l'Astronomia. Hi ha una harmonia al cel, i donaré la meua vida per perduda si no aconseguixo explicar-la.

En Kepler ha fet una pausa durant la qual he notat l'efecte de les seves paraules en el mestre Tycho. M'era difícil entendre que a dues persones tan diferents els moguéssim el mateix desig, que tinguessin una causa comuna que transcendia les seves diferències mundanes. D'una banda podia veure la figura corpulenta d'en Tycho Brahe, vestida amb robes de seda i vellut, de colors daurats i carmesins, els cabells vermellors, que clarejaven a l'altura del front, del mateix color que el seu gran bigoti i barba, dels quals estava tan orgullós. La seva complexió sanguínia, probablement reforçada pel vi que copiosament hauria regat el sopar del qual acabava de gaudir, contrastava amb la d'en Kepler, austera i, fins i tot, insignificant, de carn eixuta, vestida amb robes negres que li donaven una coloració grisenca a la pell. Però la determinació que podia llegir a les seves cares, la lluentor dels seus ulls, em permetia veure els trets que tenien en comú: tots dos sentien passió pel coneixement. En la defensa de les seves idees, s'igualaven, i tots dos podien ser irritables, orgullosos i molt obstinats.

